

Evidensbaserede retningslinjer for endodontisk behandling

Endodontisk behandling er en central del af tandlægers daglige kliniske arbejde. Samtidig er det et område i hastig udvikling, hvor nye materialer, teknikker og behandlingsstrategier løbende introduceres. I en sådan virkelighed er der et stigende behov for tydelige, evidensbaserede retningslinjer, som kan understøtte kliniske beslutninger og bidrage til en ensartet og høj kvalitet i behandlingen af patienter med pulpale og periapikale sygdomme.

I 2023 publicerede European Society of Endodontology (ESE) nye kliniske retningslinjer for diagnostik og behandling af endodontisk sygdom. Retningslinjerne blev udarbejdet på det såkaldte S3-niveau, som repræsenterer den højeste metodologiske standard for kliniske retningslinjer og bygger på en omfattende og struktureret proces, hvor systematiske litteraturgennemgange kombineres med en formaliseret konsensusproces blandt internationale eksperter. Formålet er at sikre, at kliniske anbefalinger tager udgangspunkt i patientrelevante behandlingsresultater og hviler på både det bedst mulige videnskabelige grundlag og klinisk viden og erfaring.

Historisk har mange kliniske anbefalinger inden for tandplejen været baseret på ekspertvurderinger eller konsensusrapporter uden en fuldt systematisk evidensgennemgang. Disse har haft stor værdi, men udviklingen inden for evidensbaseret medicin og odontologi stiller i dag højere krav til transparens, metodisk kvalitet og dokumentation.

De nye europæiske retningslinjer fokuserer på behandling af pulpitis og apikal parodontitis – sygdomme, som tandlæger møder dagligt i klinikken. De omfatter både diagnostik og behandlingsstrategier og spænder fra vital pulpabehandling til behandling af apikal parodontitis, både non-kirurgisk og kirurgisk, samt nyere behandlingsprincipper som regenerativ endodonti.

For at gøre dette omfattende arbejde lettere tilgængeligt for danske og norske tandlæger bringer Tandlægebladet og Tiden-

de i dette og næste nummer derfor en serie på seks artikler, som gennemgår de vigtigste dele af retningslinjerne. Artiklerne er blevet til i et samarbejde mellem forskere og klinikere fra Danmark, Sverige og Norge og har til formål at præsentere både den videnskabelige baggrund og de kliniske implikationer af de nye anbefalinger.

Retningslinjer kan ikke – og skal ikke – erstatte den kliniske vurdering i mødet med den enkelte patient. Hver patient er forskellig, og behandlingsvalg vil altid skulle tilpasses den konkrete situation. Men klare, evidensbaserede anbefalinger kan fungere som et vigtigt fagligt kompas. De kan bidrage til mere ensartet kvalitet i behandlingen, styrke den faglige dialog og give tandlæger et solidt grundlag for deres kliniske beslutninger.

Samtidig er kliniske retningslinjer også et vigtigt redskab i en bredere sammenhæng. De kan bidrage til at synliggøre tandlægefagets videnskabelige fundament og understøtte en fælles forståelse af, hvad der udgør god klinisk praksis. I en tid hvor sundhedsvæsenet i stigende grad efterspørger dokumentation, kvalitetssikring og gennemsigtighed, er det afgørende, at også tandplejen baserer sine anbefalinger på den bedst tilgængelige evidens.

Udviklingen af S3-retningslinjer inden for endodonti er derfor ikke blot et metodisk projekt, men også et vigtigt skridt i retning af en endnu stærkere evidensbaseret tandpleje. Med denne artikelserie får tandlæger mulighed for at få indsigt i både baggrunden for og indholdet af de nye europæiske anbefalinger – og dermed et opdateret fagligt grundlag for diagnostik og behandling af pulpale og periapikale sygdomme.

*Lise-Lotte Kirkevang, Professor og planlægger af temaet
Nils-Erik Fiehn, Ansvarshavende og faglig-videnskabelig redaktør*